

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, De Affrica) (Cymru) 2020

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Lywodraeth Cymru ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, De Affrica) (Diwygio) (Cymru) 2020.

Vaughan Gething
Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

29 Rhagfyr 2020

1. Disgrifiad

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) 2020 ("Y Rheoliadau Teithio Rhyngwladol") a Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 4) (Cymru) 2020 ("Rheoliadau Rhif 5").

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Gwneir y Rheoliadau hyn o dan y weithdrefn frys a osodir yn adran 45R o Ddeddf Iechyd Cyhoeddus (Rheoli Clefydau) 1984 (c. 22) ("Deddf 1984"). Caiff y Rheoliadau eu gwneud heb i ddrafft gael ei osod na'i gymeradwyo gan y Senedd. Mae Gweinidogion Cymru o'r farn, oherwydd brys, fod angen gwneud y Rheoliadau heb i ddrafft gael ei osod a'i gymeradwyo felly fel y gellir cymryd camau iechyd cyhoeddus er mwyn ymateb yn gyflym i fygythiad y coronafeirws i iechyd pobl. Mae Gweinidogion Cymru o'r farn bod y cyfyngiadau a'r gofynion fel y'u nodir yn y Rheoliadau hyn yn angenrheidiol ac yn gymesur fel ymateb iechyd cyhoeddus i'r bygythiad presennol a achosir gan y coronafeirws.

Y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol

Nid yw'r diwygiadau yn y Rheoliadau hyn yn newid y ffaith bod hawliau unigolion o dan Ddeddf Hawliau Dynol 1998 a Siarter Hawliau Sylfaenol Ewrop yn gysylltiedig â'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol a Rheoliadau Rhif 5; mae'r Llywodraeth o'r farn eu bod yn gymesur a hefyd yn gyfiawn at ddiben atal lledaeniad haint a/neu y caniateir ymyriad ar y sail ei fod yn anelu at gyflawni nod dilys, sef diogelu iechyd y cyhoedd.

Yn dod i rym

Yn unol ag adran 4(1) o Ddeddf Offerynnau Statudol 1946, hysbyswyd y Llywydd y bod y Rheoliadau wedi dod i rym cyn iddynt gael eu gosod am fod angen ymateb ar frys i'r newidiadau a nodwyd yn y risg i iechyd cyhoeddus a achosir gan bobl yn cyrraedd o Dde Affrica.

3. Y cefndir deddfwriaethol

Mae Deddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 ("Deddf 1984"), a rheoliadau a wnaed oddi tani, yn darparu fframwaith deddfwriaethol ar gyfer diogelu iechyd yng Nghymru a Lloegr. Gwneir y Rheoliadau drwy ddibynnu ar y pwerau yn adrannau 45B, 45C(1) a (3), 45F(2) a 45P(2) o Ddeddf 1984.

Mae'r Memoranda Esboniadol i'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol a Rheoliadau Rhif 5 yn rhoi rhagor o wybodaeth am y pwerau hyn.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Gwnaed y Rheoliadau Teithio Rhyngwladol ar 5 Mehefin 2020 a daethant i rym ar 8 Mehefin 2020 mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd a berir gan fynychder a lledaeniad syndrom anadlol aciwt difrifol coronafeirws 2 (SARS-CoV-2).

Mae'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol yn cael eu hadolygu'n rheolaidd ac mae newidiadau wedi'u gwneud i'r rhestr o'r gwledydd a'r tiriogaethau eithriedig na fyddai'n ofynnol i deithwyr ynysu ar ôl cyrraedd Cymru o'r manau hynny. Nid yw De Affrica ar y rhestr eithriedig ar hyn o bryd, felly mae eisoes yn ofynnol i deithwyr ynysu ar ôl cyrraedd Cymru, ond mae diwygiadau pellach yn cael eu gwneud i'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol i ymestyn y gofyniad ynysu hwn i bob aelod o aelwyd unrhyw unigolyn sy'n cyrraedd Cymru o 9.00am ar 24 Rhagfyr.

Mae'r Rheoliadau hefyd yn datgymhwyso'r holl eithriadai sectoraidd yn Atodlen 2 i'r Rheoliadau Cyfyngiadau Teithio, fel na all unrhyw unigolyn sy'n cyrraedd Cymru sydd wedi bod yn Ne Affrica yn ystod y 10 diwrnod blaenorol fod wedi'i eithrio o'r gofynion i ddarparu gwybodaeth bersonol nac ynysu. Bydd rhestr fwy cyfyngedig na'r arfer o resymau dros adael y cartref dros dro yn gymwys hefyd, fel rhan o'r ymateb i'r bygythiad i iechyd y cyhoedd.

Mae'r newidiadau hyn yn angenrheidiol am fod risgiau iechyd yn dod i'r amlwg ac yn cael eu hadrodd yn Ne Affrica sy'n dangos bod straen newydd o'r coronafeirws â natur drosglwyddadwy uchel wedi'i nodi.

Er mwyn gallu ymateb yn effeithiol i'r sefyllfa sy'n dod i'r amlwg, mae newidiadau wedi'u gwneud hefyd i Rheoliadau Rhif 5, a fydd yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw un a gyrhaeddodd Gymru cyn 9.00am ar 24 Rhagfyr ar ôl bod yn Ne Affrica yn ystod y 10 diwrnod blaenorol ynysu am 10 diwrnod o'r dyddiad y bu yn Ne Affrica ddiwethaf. Estynnir y gofyniad hwn hefyd i unrhyw aelod o aelwyd yr unigolyn hwnnw.

Yn olaf, gosodir cyfyngiadau yn y Rheoliadau Cyfyngiadau Teithio sy'n atal llongau ac awyrennau rhag cyrraedd Cymru yn uniongyrchol o Dde Affrica o 9am ar 24 December.

Mae'r diwygiadau hyn yn cyd-daro â gweithredu pwerau mewnfario Llywodraeth y DU, a fydd yn gwrthod mynediad i bob teithiwr nad yw'n wladolyn Prydeinig nac yn breswlydd Prydeinig sy'n cyrraedd ffiniau'r DU o 9:00am ddydd Iau 24 Rhagfyr.

Er mwyn cefnogi'r gwaith o weithredu'r gofynion newydd hyn yn effeithiol, mae Iechyd Cyhoeddus Cymru bellach yn cysylltu ar frys â holl drigolion Cymru sydd wedi bod yn Ne Affrica yn ystod y 10 diwrnod diwethaf i esbonio'r gofynion ynysu newydd.

5. Ymgynghori

Oherwydd y bygythiad difrifol ac uniongyrchol sy'n deillio o'r coronafeirws a'r angen am ymateb iechyd y cyhoedd brys, ni chynhaliwyd unrhyw ymgynghoriad cyhoeddus mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn.

6. Aseiad Effaith Rheoleiddiol

Ni chynhaliwyd unrhyw aseiad effaith rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn oherwydd yr angen i'w rhoi ar waith ar fyrder i ymdrin â bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd.